

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ ๑๑/๒๕๖๔

เรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน
(Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS)

๑. เหตุผลในการออกประกาศ

ปัจจุบันระบบการชำระเงินของประเทศไทยมีบริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีและการเติบโตของการชำระเงินดิจิทัล (digital payment) ส่งผลให้ระบบการชำระเงินรายย่อยมีบทบาทต่อการทำธุรกรรมการชำระเงินมากขึ้น โดยมีการพัฒนารูปแบบและขยายการให้บริการอย่างกว้างขวาง ช่วยสนับสนุนการทำธุรกรรมของภาคประชาชน ภาคธุรกิจทุกกลุ่ม และภาครัฐ เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของระบบการชำระเงินของประเทศ และมีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน โดยหากระบบการชำระเงินรายย่อยดังกล่าวประสบปัญหา จะส่งผลกระทบต่อประชาชนและการทำธุรกรรมการชำระเงินในระบบเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินรายย่อยดังกล่าว จึงเห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS) เพื่อให้สะท้อนถึงการเป็นระบบหลักที่รองรับธุรกรรมโอนเงินและชำระเงินส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้งการเป็นระบบที่มีลักษณะการให้บริการและผู้ใช้บริการของระบบที่หลากหลาย มีผู้ใช้บริการของระบบที่มีความสำคัญในการให้บริการการชำระเงิน มีการเชื่อมโยงระบบที่ซับซ้อนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยไม่มีระบบลักษณะเดียวกันที่เทียบเคียงทดแทนได้ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และแนวทางการกำกับดูแลของธนาคารกลางในต่างประเทศ โดยผู้ประกอบธุรกิจที่ให้บริการระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยเฉพาะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี การคำนึงถึงการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการ การส่งเสริมการเข้าถึง การให้บริการที่เปิดกว้างในฐานะที่เป็นระบบที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของระบบการชำระเงิน (open infrastructure) การส่งเสริมประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน (open competition) และการบริหารจัดการความเสี่ยงและการจัดการปัญหาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินเพื่อป้องกันผลกระทบเชิงระบบเป็นวงกว้าง เพื่อให้การดำเนินงานของระบบการชำระเงินรายย่อยดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส มีเสถียรภาพ ตลอดจนสามารถให้บริการได้อย่างปลอดภัยและต่อเนื่อง อันจะเป็นการส่งเสริมเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

๒. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่มีลักษณะตามที่กำหนดในประกาศนี้ เป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามความในประกาศฉบับนี้

๓. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

๔. เนื้อหา

๔.๑ คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ” หมายความว่า ระบบการชำระเงินที่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

“ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน” (Systemically Important Retail Payment Systems : SIRPS) หมายความว่า ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานการทำธุรกรรมการชำระเงินรายย่อย และจัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

“ผู้ใช้บริการของระบบ” หมายความว่า ผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกและยินยอมผูกพันตามหลักเกณฑ์ในการใช้บริการของระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

“ระบบบาทเน็ต” หมายความว่า ระบบบาทเน็ตตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการบาทเน็ต

“ธปท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

๔.๒ หลักเกณฑ์การประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

๔.๒.๑ ปัจจัยและวิธีการที่ใช้ในการพิจารณาประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS)

ในการพิจารณาเพื่อประเมินว่า ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับใดเข้าลักษณะเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ธปท. จะพิจารณาโดยใช้ปัจจัยเชิงปริมาณและปัจจัยเชิงคุณภาพที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินและระบบการเงินโดยรวมของประเทศในกรณีที่ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับนั้นประสบปัญหา โดยหากระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับใดเข้าลักษณะตามปัจจัยเชิงปริมาณหรือปัจจัยเชิงคุณภาพอย่างหนึ่งอย่างใด จะถูกจัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ตามหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

(๑) ปัจจัยเชิงปริมาณ

ธปท. จะพิจารณาโดยใช้ปัจจัยเชิงปริมาณ ๔ ด้าน โดยระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับจะถูกจัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) เมื่อมีลักษณะที่เข้าปัจจัยข้อ (๑.๑) ประกอบกับข้อ (๑.๒) ข้อ (๑.๓) หรือข้อ (๑.๔) ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑.๑) ด้านระดับผลกระทบต่อระบบการเงิน : โดยพิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าการทำธุรกรรมในรอบระยะเวลา ๑ ปีปฏิทินผ่านระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับนั้น เทียบกับมูลค่าการทำธุรกรรมผ่านระบบบาทเน็ต เกินกว่าร้อยละ ๑๐

(๑.๒) ด้านระดับส่วนแบ่งการตลาด : โดยพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณธุรกรรมในรอบระยะเวลา ๑ ปีปฏิทินผ่านระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับนั้น เทียบกับปริมาณธุรกรรมการโอนเงินและการชำระเงินรายย่อยทั้งหมด เกินกว่าร้อยละ ๗๕

(๑.๓) ด้านการเชื่อมโยงข้ามพรมแดน : โดยพิจารณาจากจำนวนประเทศหรือจำนวนระบบการชำระเงินที่มีการเชื่อมโยงข้ามพรมแดนโดยตรงกับระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับนั้น ตั้งแต่ ๕ ประเทศ หรือ ๕ ระบบขึ้นไป และมีปริมาณธุรกรรมข้ามพรมแดน เทียบกับปริมาณธุรกรรมทั้งหมดของระบบดังกล่าวในรอบระยะเวลา ๑ ปีปฏิทิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓

(๑.๔) ด้านการให้บริการชำระดุลแก่ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินอื่น (Financial Market Infrastructure : FMI) : โดยพิจารณาจากการที่ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับนั้น ทำหน้าที่ชำระดุลให้กับ FMI อื่น อย่างน้อย ๑ ระบบ

(๒) ปัจจัยเชิงคุณภาพ

ธปท. จะพิจารณาโดยใช้ปัจจัยเชิงคุณภาพ ๔ ด้าน โดยระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับจะถูกจัดเป็นระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) เมื่อมีลักษณะที่เข้าปัจจัยเชิงคุณภาพครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ด้านการเป็นโครงสร้างพื้นฐานของระบบการชำระเงิน (payment system infrastructure) : โดยพิจารณาจากการมีระบบการให้บริการขนาดใหญ่ มีบริการหลากหลายครอบคลุมผู้ใช้บริการหลายประเภท และมีการเชื่อมโยงกับระบบงานของภาครัฐและภาคเอกชน

(๒.๒) ด้านลักษณะและความสำคัญของผู้ใช้บริการของระบบ (stakeholders) : โดยพิจารณาจากการมีผู้ใช้บริการของระบบจำนวนมาก และผู้ใช้บริการของระบบดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญในการให้บริการการชำระเงิน

(๒.๓) ด้านการทดแทนกันได้ (substitutability) : โดยพิจารณาจากการที่ไม่มีระบบการชำระเงินอื่นในลักษณะเดียวกันที่ทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ หรือการจัดหาระบบการชำระเงินอื่นทดแทนต้องใช้เวลาานาน หรือมีต้นทุนในการดำเนินการที่สูงมาก

(๒.๔) ด้านความเชื่อมโยงหรือผลกระทบต่อการให้บริการในวงกว้าง :
โดยพิจารณาจากการเป็นระบบการชำระเงินที่หากเกิดกรณีเหตุฉุกเฉินหรือหยุดชะงัก จะกระทบต่อ
ประชาชนและผู้ให้บริการของระบบที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นวงกว้าง

๔.๒.๒ ธปท. จะประกาศรายชื่อระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบ
การเงิน (SIRPS) โดยผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ให้บริการระบบดังกล่าว
ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเพิ่มเติมตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

๔.๒.๓ ธปท. จะทบทวนการประเมินระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อ
ระบบการเงิน (SIRPS) เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ หากผลการทบทวนปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลง
รายชื่อระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน (SIRPS) ธปท. จะประกาศให้ทราบต่อไป

๕. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

วิทย์ รัตนกร

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย